

BESEDE O FEDRI IN RACINU

Jean Baptiste Racine je bil mojster klasicistične tragedije, poleg Pascala eden vidnejših moralistov svojega časa. Rodil se je leta 1639 nedaleč od Pariza, v La Ferte-Milonu, kjer so ga starši vzgajali v strogem janzeističnem duhu. Med njegovimi pomembnejšimi deli so tragedije Britanik, Ifigenija in Fedra. Po neuspehu s Fedro je nehal pisati za gledališče in postal historiograf Ludvika XIV. V Racinu sta se spopadala dobro in zlo, razum in strast, krotka in divja zver, nad katero je bedel nevidni in molčeči Bog. Njegovi dramski liki so psihološko prepričljivi in izjemno čustveni, strasti so zanje pogosto pogubne, dogajanje se zgosti okrog tragičnega preobrata. Ker ni želel pretiranih gledaliških učinkov, je njegovo izražanje skopo, redkokdaj metaforizirano, a kljub temu poetično in muzikalno.

Fedra je od vsega sijajnega opusa velikega klasika francoske tragedije najbrž najbližja dojemanju današnjega človeka. Antična tema, povzeta po starem Evripidu in Seneki, je dobila v Racinovem stvariteljskem geniju drugačne razsežnosti, saj velja delo za mojstrovino brez primere. Pri tem ne šteje samo pesniška moč besede in lepota verza, pač pa veliko bolj psihološka pronicljivost avtorja, ki je v mitološko postavo nesrečne Fedre, zaljubljene v pastorka Hipolita, znal odtisniti rabi svojega časa.

Kot vse velike tragedije zastavlja "Fedra" vprašanje človekovega končnega smotra in njegov problem: problem njegove svobode. V tragediji so pogosto omenjeni Bogovi. Ti naj bi bili večkrat le nemi opazovalci, včasih pa po besedah pesnika delijo usodo junakov. Novejši pristop je včasih iskanje Boga, norčevanje iz miselnosti o Bogu iz božje neaktivnosti, odsotnosti. Nekateri vse skupaj pripisujejo usodi. Tragedije Racina so različno interpretirane, postavljene v različne čase. Bogovi so osovraženi, zaprošeni za slaba in dobra dejanja. Bogovi naj bi dopuščali krivice, uživali ob njih in si na koncu delili pravico do kazni. Racin vidi smisel tragedije v boju med bogovi in človekom. Fedrini junaki se obračajo svojemu Bogu: Tezej Neptonu, Hipolit Dioni in Aricia Afroditi. Ljubezen in čustva sta v zgodbi prikazani kot slabost. Osnova, iz katere je črpal gradivo, je v grških zgodbah iz mesta Trazana.

Zgodba povečuje Afrodito, v njej so vsi, tudi plemeniteži nemočni. Fedra je poskušala potešiti svojo strast, zašla pa je v težave. Osnova za nerazumna dejanja naj bi bila v krvi. Mati Fedre je tudi za potešitev

BESEDE O FEDRI IN RACINU

strasti prestopila meje dovoljenega. Fedrina mati naj bi občevala z bikom, v katerega se je zaljubila.

Racin moč Afrodite prikaže v junakih, kateri so pripravljeni storiti vse, da bi izpolnili svoje želje.